

مقدمه:

حقوق مالکیت معنوی (Rights Property Intellectual)، عمدتاً به موضوعاتی می‌پردازد که زاینده فکر و اندیشه انسان است و مرتبط با آفرینش‌های ذهنی اوست. به بیان دیگر، موضوع این مالکیت ذاتاً غیرقابل لمس و عبارت از وجهی از دانش و اطلاعاتی است که در محصولات فیزیکی یا روند تولید آن‌ها تجلی یافته است. حمایت قانونی ملی از حقوق مالکیت معنوی در کشورهای مختلف جهان، مستلزم حمایت قرارداد بین‌المللی بوده است، در واقع، حمایت از این حقوق زمانی به کمال خود نزدیک می‌شود که در رفتار متقابل ملت‌ها، امنیت و مصونیت حقوقی حکم فرما باشد. بدین منظور آیین‌نامه رعایت و حمایت از حقوق مالکیت معنوی منابع دیجیتالی دانشگاه علوم پزشکی لرستان در راستای تحقق یکی از اهداف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مبنی بر فراهم نمودن زمینه حمایت از حقوق مالکیت فکری در چهارمین جلسه شورای تخصصی کتابخانه مرکزی در تاریخ 1397/03/20 به تصویب رسیده است که به شرح ذیل می‌باشد:

ماده 1: تعاریف

حقوق مالکیت فکری: مالکیت فکری به معنای تسلط و حق برخوردار از آثار ناشی از فعالیت‌های و تراوشات فکری انسان در زمینه‌های ادبی، هنری، علمی، تجاری و صنعتی است و حقوق مالکیت فکری مانند تمامی حقوق مالکانه دیگر به معنی شناسایی تسلط و مالکیت قانونی صاحب اثر نسبت به اثر خالقانه وی است و تمامی امتیازات و منافع و تکالیف قانونی موجود نیز بنا به تناسب به آن اضافه می‌شود. منابع دیجیتال: منابع دیجیتال مورد نظر در این آیین‌نامه شامل انواع مختلف منابع اطلاعاتی مانند کتاب، مجله، پایان‌نامه و است که به صورت از راه دور قابل دسترسی است.

ماده 2 - اهداف

کتابخانه‌های دیجیتالی تحت وب دسترسی آزاد را به منابع اطلاعاتی در هر قالبی را یکجا و در اسرع وقت برای مراجعان و جامعه استفاده‌کنندگان خود فراهم می‌کنند، از این رو نشر الکترونیک یکی از کارآمدترین محورهای تأمین و توسعه منابع برای کتابخانه‌های دیجیتالی محسوب می‌شود. بنابراین کتابداران کتابخانه‌های دیجیتالی باید مهارت‌های الزم را در خصوص گرفتن مجوزها و تنظیم قراردادهای رسمی و قانونی کسب کنند تا ضمن رعایت قوانین، حق مؤلفان در فضای وب حفظ و از هرگونه سوءاستفاده احتمالی از کتابخانه دیجیتالی جلوگیری شود. همچنین پس از انتشار یک اثر به صورت آنلاین، امکان نسخه برداری الکترونیکی وجود دارد از این رو الزم است قبل از هرگونه اقدامی در این زمینه از صاحبان اثر اجازه‌های لازم کسب و تمهیدات لازم برای مقابله با هرگونه سوءاستفاده پیش‌بینی شود.

ماده 3 - کاربران

کاربران مورد نظر در این آیین‌نامه شامل اعضای هیأت علمی، دانشجویان، کارکنان و سایر افراد حقیقی و حقوقی است که با دانشگاه علوم پزشکی لرستان در ارتباط می‌باشند.

ماده 4 - روش های دسترسی به منابع دیجیتال

- استفاده از اکانت های VPN رایانه های بخش اطلاع رسانی کتابخانه
- استفاده از اکانت های VPN رایانه های بخش اطلاع رسانی دانشگاه
- دسترسی از راه دور از طریق VPN کتابخانه های دانشگاه و وارد کردن کلمه کاربری و رمز عبور

ماده 5 - تعهدات اخلاقی کتابخانه دیجیتالی در خصوص مالکیت معنوی

احترام به حق مؤلف و تالش برای رعایت آن در هر شرایطی
احترام به حقوق مراجعان درباره محرمانه بودن اطلاعات آن ها
حفاظت از مجموعه و فراهم کردن امکان دسترسی به همه کاربران به اطلاعات موردنیازشان

ماده 6 - تعهدات و مسئولیت های کاربران در قبال استفاده از منابع دیجیتال

- کاربران موظف به حفاظت از نام کاربری و رمز عبور خود هستند و مجاز به در اختیار قرار دادن نام کاربری و رمز عبور خود به افراد غیرمجاز نیستند.
- رعایت حقوق مؤلفین و مفاد قراردادهای منابع الکترونیک قابل دسترس از طریق کتابخانه دیجیتال توسط کاربران کتابخانه دیجیتال دانشگاه علوم پزشکی لرستان (هیأت علمی، دانشجویان، کارکنان و ...) در تمامی فالیتهای آموزشی و پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی لرستان الزامی است.
- امکان نمایش، توزیع و بارگزاری منابع دارای حق مؤلف بدون اخذ مجوز رسمی از از صاحب آن منبع وجود ندارد.
- امکان پرینت کامل کتب الکترونیک ممنوع است.
- مطالبی که توسط دیگران در این فضا تهیه شده است با کسب اجازه قابل استفاده و کپی خواهد بود.
- درج منبع و ماخذ اولیه مطالب و اطلاعات دیجیتال الزامی است.
- آثار موجود در کتابخانه دیجیتال حتی اگر رایگان باشد استناد به آن با ذکر دقیق منبع الزامی است.
- تکثیر مطالب کتب و مقالات نشریات به قصد فروش یا بهره برداری مادی از طریق چاپ، افسست یا عکسبرداری یا طرق مشابه بدون اجازه صاحب حق ممنوع است.
- با توجه به اینکه حق عضویت دانشگاه برای استفاده از منابع غیر رایگان از طرف کمیسیون تامین منابع وزارتخانه پرداخته گردیده ولی همچنان کاربران حق تکثیر منابع الکترونیکی را بدون ذکر منبع و به قصد فروش را ندارند.
 - استفاده از منابع الکترونیک خریداری شده توسط دانشگاه علوم پزشکی لرستان محدود به کاربران این دانشگاه و برای تأمین نیازهای آموزشی، پژوهشی و مطالعات می باشد، بنابراین استفاده تجاری از این منابع به هر شکل ممنوع است.
 - تکثیر اثر بدون اجازه مالک حق، محدود به مواردی است که کتابخانه اثر (نظیر فایل الکترونیکی پایان نامه ها و طرح های تحقیقاتی) را برای استفاده کاربران و بدون امکان ذخیره منبع در دسترس آنان قرار دهد.

حریم خصوصی کاربران

پایگاه خود را متعهد به رعایت محرمانه بودن اطلاعات شخصی و حریم خصوصی میداند.. مشخصات دسترسی و کاربری ثبت شده کاربران در این پایگاه در اختیار دیگران قرار نخواهد گرفت.

منابع:

- 1- لطیفی، مهدی . حقوق مالکیت معنوی. ماهنامه معرفت. 2 (53). 1381
- 2- گنجینه معرفت: حقوق مالکیت معنوی. پایگاه اطلاع رسانی حوزه <https://www.hawzah.net>.
- 3- جعفری فر، نیره. مقدمه ای بر اخلاق مالکیت معنوی در کتابخانه دیجیتالی. فصلنامه اخلاق. 4 (42) 1394.